

Славчо МЛАДЕНОВСКИ

ОД РАБОТАТА НА СЛОБОДНИТЕ АКТИВНОСТИ НА МЛАДИТЕ ИСТОРИЧАРИ ВО БЕРОВСКО

Наставата е организиран облик на работа, врзан за одредени наставни норми, цели и задачи предвидени со наставниот план и програма по секоја наставна дисциплина, па според тоа и по предметот историја.

Покрај тоа потребата налага, за учениците со изразит интерес и склоност кон предметот, да се пронајдат методи и форми за самостојно проширување на знаењата и навлегување во тајните на историјата. Успех на тој план ќе се постигне преку индивидуална работа на ученикот, читање на историска литература, локално истражување, собирање на предмети од историска важност, разни документи, архивски материјали, ноесии, легенди, историски фотографии врзани за познати личности и собитија, археолошки ископини и разговор со личности учесници во историски настан, војна и друго за да се одбегне стихијноста на тој план, насочници за систематска работа треба да дат наставниците по историја преку вончасовните или слободните ученички активности, односно преку историските секции, кои се непресушен извор за задоволување на индивидуалните склоности и интереси на ученикот.

Самиот факт дека тие имаат доброволен карактер го стеснува просторот за несериозност и недисциплина. Ако наставната програма ја ограничува работата во одделението по обим на наставна материја и фонд на часови, во вончасовните активности доброволно пријавените ученици не се омеѓени со тие рамки, а можат по сопствена желба и визија на наставникот да ја одберат областа и тематиката како и организираниот метод и облик на работа. Ваквиот начин на работа има предност и во тоа што во работата не учествува целиот ученички колектив, туку една стабилна јатка која преку своите успеси и прибрани материјали, ќе го побуди интересот и кај останатите ученици.

Воспитно-образовните можности на вончасовните активности се мошне широки. Се обединува ученичкиот колектив во

соработката. Се обезбедува наставникот да воспостави тесен контакт со учениците. Се создаваат навики за сериозна и самостојна работа. Се постига верзираност во користењето на разни извори, музејски и архивски материјали.

Секциите претставуваат основни ќелии каде што учениците ги прават првите чекори во истражувачката сфера. Сето тоа е придонес кај учениците да се создадат присебност и прецизност неопходни за разни настапи.

Вончасовната работа придонесува за подигање на општата култура и естетскиот вкус кај учениците, а што е најбитно обезбедува поврзување на теоретските знаења со животната практика и влијае на професионалното ориентирање на ученикот.

Во секојдневната училишна практика на регионот на Заводот за унапредување на предучилишното и основно образование — Берово, во формираните историски секции при училиштата, постојат следните облици на вончасовна работа: учениците се поделени на групи и тоа: а) група за актуелно информирање; б) група на собирачи (млади археолози, нумизматичари, архивисти, етнологзи, филателисти и др.); в) група за историска лектира, изработка на реферати поврзани со државни и патрони празници на училиштата, јубилеи и проширување на важни теми од наставната програма по историја; г) група за екскурзии историски вечери и др. А една од најважните цели и задачи на сите ќе биде проучувањето на локалната историја.

Основната цел ќе ни биде посебно да се задржиме и да укажеме на важноста на групата собирачи со нејзините подгрупи.

Ако тргнеме од фактот дека историјата прво е запишана на земјата и во земјата, а после на хартија, и дека таа црпи материјал и се храни од историските извори (материјални, писмени и усмени), а пред сè што на Македонската грутка газеле разни народи и поробувачи од древното минато па сè до 1945 година, кои оставиле материјални и писмени траги на таа земја и влијаеле врз нејзиниот културен, политички и економски развиг. Основна задача на сите наставници по историја и учениците млади историчари е да го откријат закопаното, да го пронајдат скриеното и зафрленото, да го приберат запишаното кое стои во визбите и по таваните по куќите и секојдневно немилосрдно го уништува забот на времето.

Систематски и организирано насочената акција за собирање на старини, има огромно значење за училишните историски збирки, музеите, државниот архив на Македонија, а посебно за збогатување на нашата млада историографија. На тој план во општините: Берово, Винаца, Делчево и Кочани во кои делува овој завод е направено многу. Констатацијата ја оправдува фактот дека скоро во сите поголеми училишта се формирани и постојат вонредно богати историски збирки што со

полно право можеме да ги наречеме мали музеи. Во нив ќе сретнеме предмети, орудија и оружја, садови и накити од неолитот до денешно време. Монети од Стара Грција, Рим, Византија, турскиот период, окупаторските режими до банкноти и монети од денешницата. Стари документи од турскиот период до НОВ. Филателија, стари книги и учебници, како и предмети од етнологијата стари носии и многу друго.

За секоја пофалба се историските збирки во училиштата: Берово, Пехчево, Рушиново, Будиначи, Митрашинци, Винаца, Блатец, Делчево, Разловци, Македонска Каменица, Горни Подлог, Чешиново и други. Во споменатите збирки бројот на експонатите и примероците се движи од 300—500 броја, кои секој за себе зборува или документира нашето минато. На тој начин мртвиот предмет го присилуваме да прозбори за нашата историја јасно и разбирливо.

Историските збирки можат да послужат и како катче кое воспитно ќе делува на учениците поттикнувајќи ги на понатамошна акција. Историските збирки претставуваат незаменливо нагледно средство за изучување на локалната историја во која се наоѓа училиштето.

Од посебно значење е и тоа што тие ќе претставуваат резерват од кој ќе се хранат локалните музеи па дури и историјскиот музеј на Македонија. Во тој случај скриеното историско богатство ќе излегува постепено на видело и ќе ја збогатува нашата историографија и музеологија.

Ваквиот стил и форма на работа треба да побуди интерес во целата македонска јавност, а наставниците по историја да бидат главни актери и носители во формирањето на историски збирки во училиштата.

Во работата треба да се постапува претпазливо и стручно, да не се појави пиратство или самоволно истражување на археолошки и историски локалитети. Пренесувајќи го искуството при формирањето на историските збирки ќе го речеме следното: прибраниот предмет треба да се заведе во материјалната книга на збирката, кој го пронашол и каде, во која група спаѓа и од кое време потекнува. Во колку не е во можност наставникот да го изврши неговото датирање, да побара помош од најблискиот музеј.

Добро поставената и организирана работа ќе даде и плодни резултати.